

MỘT SỐ GIẢI PHÁP CƠ BẢN TRONG XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TRÌNH ĐỘ ĐẠI HỌC TRONG THỜI KỲ MỚI

SOME FUNDAMENTAL SOLUTIONS IN DEVELOPING THE CURRICULUM FOR NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION AT THE UNIVERSITY LEVEL IN THE NEW CONTEXT

ThS. Đinh Trọng Tuấn
Trung tâm GDQPAN - ĐH Sư phạm TDTT Hà Nội

Tóm tắt: Chương trình môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh (GDQPAN) bậc đại học là nhân tố cơ bản và có vai trò cực kỳ quan trọng trong việc nâng cao chất lượng môn học GDQPAN trong các cơ sở giáo dục đại học. Để nâng cao chất lượng dạy học GDQPAN, đòi hỏi chương trình môn học phải được xây dựng có chất lượng tốt, mang tính ổn định lâu dài và khả thi, phù hợp với thực tiễn. Bài viết trên cơ sở phân tích thực trạng và đề xuất một số giải pháp cơ bản nâng cao chất lượng xây dựng chương trình môn học GDQPAN trình độ đại học, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Từ khóa: giải pháp cơ bản; xây dựng chương trình; môn học GDQPAN; trình độ đại học; thời kỳ mới.

Abstract: The curriculum for National Defense and Security Education (NDSE) at the university level is a fundamental and critically important factor in enhancing the quality of NDSE in higher education institutions. To improve the quality of NDSE teaching and learning, the curriculum must be well-developed, stable, feasible, and aligned with practical realities. Based on an analysis of the current situation, this article proposes several fundamental solutions to improve the quality of NDSE curriculum development at the university level, meeting the requirements of national defense in the new context.

Keywords: fundamental solutions; curriculum development; National Defense and Security Education (NDSE) subject; university level; new context.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Quán triệt và thực hiện mục tiêu của giáo dục và đào tạo theo Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII: “Chú trọng giáo dục phẩm chất, năng lực sáng tạo và các giá trị cốt lõi, nhất là giáo dục tinh thần yêu nước, tự hào, tự tôn dân tộc, khơi dậy khát vọng phát triển, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”. Và Kết luận số 91-KL/TW, ngày 12 tháng 8 năm 2024 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khoá XI “về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hoá, hiện đại hoá trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”.

Để góp phần nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQPAN) nói chung, GDQPAN ở trình độ đại học nói riêng, trong khuôn khổ bài viết, chúng tôi xin luận bàn một số nội dung về thực trạng và đưa ra một số giải pháp cơ bản nhằm góp phần nâng cao chất lượng trong việc xây dựng chương trình môn học GDQPAN cho sinh viên trình độ đại học, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc đặt ra trong thời kỳ mới.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1 Một số vấn đề cơ bản về chương trình môn học GDQPAN bậc đại học

2.1.1. Vị trí của môn học

Môn học GDQPAN cho sinh viên ở trình độ đại học (sau đây gọi chung là bậc đại học)

Lý luận Giáo dục thể chất và Thể thao trường học

là môn học chính khóa, có chương trình đào tạo với thời lượng 8 tín chỉ đối với hình thức đào tạo tín chỉ, và 165 tiết đối với đào tạo theo hình thức niên chế. Sinh viên phải hoàn thành chương trình môn học, được cấp chứng chỉ GDQPAN mới được xét tốt nghiệp. Đây là môn học được luật định, góp phần giáo dục toàn diện để người học sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc khi cần thiết.

2.1.2 Chương trình môn học GDQPAN bậc đại học

Chương trình môn học GDQPAN bậc đại học là văn bản do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành, trong đó xác định rõ vị trí, mục tiêu, yêu cầu, nội dung chi tiết môn học, thời gian thực hiện cho từng đơn vị kiến thức của môn học và hướng dẫn thực hiện chương trình.

Chương trình môn học GDQPAN bậc đại học bao gồm hệ thống kiến thức cơ bản về quốc phòng, an ninh và hệ thống kỹ năng quân sự cơ bản nhằm thực hiện mục tiêu: “phát huy tinh thần yêu nước, truyền thống chống ngoại xâm, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh”. Chương trình môn học GDQPAN là nhân tố cơ bản của quá trình dạy học GDQPAN trong các cơ sở giáo dục đại học. Trong mối tương quan với các thành tố của quá trình dạy học, nội dung chương trình môn học GDQPAN vừa chịu sự chi phối, vừa là sự cụ thể hóa và trực tiếp phục vụ cho mục tiêu, nhiệm vụ dạy học GDQPAN. Mặt khác, nó quy định việc lựa chọn, phối hợp và vận dụng các phương pháp, hình thức, phương tiện dạy học để nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy học môn học GDQPAN. Do đó, muốn nâng cao chất lượng dạy học môn học GDQPAN thì đòi hỏi có tính quyết định là cần phải xây dựng được chương trình môn học GDQPAN thực sự khoa học, đáp ứng được mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ của công tác GDQPAN cho sinh viên bậc đại học và đòi hỏi của thực tiễn bảo vệ Tổ quốc đặt ra trong tình hình mới.

2.1.3 Sự ra đời của môn học GDQPAN bậc đại học

Môn học GDQPAN bậc đại học chính thức được ra đời và thực hiện theo Quyết định số 2732/QĐ, ngày 28 tháng 10 năm 1991 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo, thay thế cho chương trình huấn luyện quân sự thống nhất trong các trường Đại học, Cao đẳng và Trung học chuyên nghiệp do Bộ đại học và Trung học chuyên nghiệp ban hành năm 1966. Trải qua hơn 30 năm, chương trình môn học GDQPAN bậc đại học đã 5 lần được sửa đổi, điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện nhằm đáp ứng yêu cầu của nhiệm vụ giáo dục quốc phòng toàn dân, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

2.2. Thực trạng về xây dựng nội dung chương trình môn học Giáo dục quốc phòng và An ninh cho sinh viên bậc đại học từ năm 2000 đến nay

Sau khi ban hành Quyết định số 2732/QĐ ngày 28 tháng 10 năm 1991 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo về chương trình môn học GDQPAN, Bộ Trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành thêm 5 quyết định và thông tư về chương trình môn học GDQPAN bậc đại học: Quyết định số 12/2000/QĐ-BGD&ĐT ngày 09 tháng 5 năm 2000 về việc ban hành chương trình môn học Giáo dục quốc phòng cho các trường: Trung học phổ thông, Trung học chuyên nghiệp, Đại học và Cao đẳng; Quyết định số 81/2007/QĐ-BGDĐT ngày 24 tháng 12 năm 2007 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành chương trình Giáo dục quốc phòng - An ninh trình độ đại học, cao đẳng; Thông tư số 31/2012/TT-BGDĐT ngày 12/09/2012 của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành chương trình Giáo dục quốc phòng - an ninh trình độ đại học, cao đẳng; Thông tư số 03/2017/TT-BGDĐT ngày 13 tháng 01 năm 2017 về chương trình Giáo dục quốc phòng và An ninh trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học; Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18 tháng 3 năm 2020 về chương trình Giáo dục quốc phòng và

Lý luận Giáo dục thể chất và Thể thao trường học

An ninh trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và cơ sở giáo dục đại học.

Để đánh giá về thực trạng việc xây dựng chương trình môn học GDQPAN bậc đại học, chúng tôi tiến hành đánh giá về mục tiêu, thời gian, tên các học phần, số chủ đề và nội dung chương trình chi tiết của các học phần, của các chương trình môn học từ năm 2000 đến nay.

2.2.1. Thực trạng việc xác định mục tiêu, thời gian của các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học từ năm 2000 đến nay

Để đánh giá về thực trạng việc xác định mục tiêu, thời gian của các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học từ năm 2000 đến nay, chúng tôi lập bảng so sánh về mục tiêu với các nội dung kiến thức, kỹ năng, thái độ và thời gian thực hiện. Qua bảng so sánh (bảng 1, phụ lục), chúng tôi rút ra một số nhận xét sau.

- Về kiến thức: Các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học được ban hành từ năm 2000 đến nay ngày càng được bổ sung thêm kiến thức về quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của nhà nước về Quốc phòng và An ninh.

- Về kỹ năng: Các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học được ban hành từ năm 2000 đến nay đều hướng đến hình thành các kỹ năng quân sự cơ bản cần thiết.

- Về thái độ: Các chương trình môn học GDQPAN đều xây dựng cho sinh viên bậc đại học ý thức, trách nhiệm sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ quân sự, nghĩa vụ công an bảo vệ Tổ quốc.

- Về thời gian: Các chương trình môn học GDQPAN cho sinh viên bậc đại học đều thực hiện với thời lượng 165 tiết không bao gồm thời gian ôn thi, kiểm tra.

Như vậy, qua so sánh ta thấy: Thời gian thực hiện của các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học không thay đổi. Mục tiêu về kỹ năng, thái độ của sinh viên sau khi học xong không thay đổi qua các lần thay đổi chương trình. Riêng mục tiêu về kiến thức có sự bổ sung ngày càng nhiều thêm về

chính sách, pháp luật của nhà nước về Quốc phòng và An ninh.

2.2.2. Thực trạng việc xây dựng nội dung chi tiết các học phần của các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học từ năm 2000 đến nay

Để đánh giá về thực trạng việc xây dựng nội dung chi tiết các học phần của các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học từ năm 2000 đến nay, chúng tôi tiến hành lập bảng so sánh về tên gọi của học phần, số chủ đề, thời gian dạy học và tên các chủ đề trong mỗi học phần. Qua so sánh, chúng tôi đưa ra một số nhận xét sau:

- Các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học được ban hành từ năm 2000 đến nay đều gồm 4 học phần, riêng chương trình môn học theo Thông tư số 31/2012 có 3 học phần (gộp học phần 3, 4 thành học phần 3).

- Tên mỗi học phần của các chương trình môn học GDQPAN được ban hành cũng có sự thay đổi, nhất là học phần I, III, IV theo hướng mở rộng nội dung của học phần.

- Số chủ đề của các học phần I, III, IV đều tăng lên trong các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học trong những năm gần đây. Các học phần thay đổi đều theo hướng giữ nguyên các chủ đề cũ trước đó, bổ sung thêm các chủ đề mới trong các học phần.

- Nội dung kiến thức của các chủ đề trong các học phần của chương trình ban hành trước được giữ nguyên ở chương trình ban hành sau. Một số chủ đề được thay đổi, bổ sung thêm kiến thức theo sự phát triển về quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về công tác quốc phòng, an ninh.

- Thời gian thực hiện giảng dạy các chủ đề trong các học phần của các chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học từ năm 2000 đến nay đều theo hướng giảm. Có chủ đề nội dung không thay đổi nhưng thời gian dạy học giảm xuống còn 50%, thậm chí ít hơn.

2.3. Kết quả, hạn chế và nguyên nhân trong xây dựng các chương trình môn học GDQPAN bậc đại học

2.3.1. Kết quả

- Từ năm 1991 đến nay, chương trình môn học đã được xây dựng, ban hành 6 lần. Trung bình, 5 năm tiến hành xây dựng và ban hành một chương trình.

- Chương trình đã bổ sung thêm những kiến thức mới về đường lối quân sự, quốc phòng, an ninh của Đảng, những chính sách, pháp luật của Nhà nước về quốc phòng, an ninh đáp ứng yêu cầu của thực tiễn công tác quốc phòng, an ninh đặt ra.

- Sau khi ban hành chương trình, việc xây dựng tài liệu, giáo trình đã được cập nhật, bổ sung những kiến thức mới hoặc xây dựng mới. Cơ quan quản lý nhà nước về GDQPAN đã tiến hành tập huấn cho các cơ sở giáo dục và đội ngũ làm công tác giảng dạy GDQPAN bậc đại học để thống nhất thực hiện theo đúng quy trình.

- Việc thực hiện chương trình môn học GDQPAN bậc đại học đã góp phần nâng cao chất lượng GDQPAN, tạo ra nhiều chuyên biến tích cực trong sinh viên về nhận thức, kỹ năng, thái độ để góp phần xây dựng xã hội ổn định, trật tự. Góp phần phòng chống có hiệu quả những tiêu cực, tệ nạn xã hội, cũng như đấu tranh làm thất bại những âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch trong chống phá đất nước ta hiện nay. Nâng cao hơn lòng yêu nước, tinh thần tự tôn dân tộc, ý thức tổ chức kỷ luật cho sinh viên, nhất là củng cố niềm tin của thế hệ trẻ đối với sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước đối với đất nước ta hiện nay.

2.3.2. Hạn chế

- Việc xác định mục tiêu, yêu cầu của các chương trình môn học GDQPAN đã được ban hành chưa thực sự tốt, nhất là việc xác định về mục tiêu kỹ năng còn chung chung, thiếu rõ ràng, chi tiết, cụ thể.

- Tên các học phần và nội dung của mỗi học phần chưa thống nhất với nhau. Các học

phần chưa giải quyết đầy đủ mục tiêu của chương trình đặt ra cũng như chưa bao hàm, khái quát được các nội dung của mỗi học phần. Có chương trình môn học, việc đưa các chủ đề chưa phù hợp với tên của học phần.

- Các chủ đề trong các học phần được thêm vào của các chương trình môn học chưa được xem xét kỹ về việc thực hiện mục tiêu, thời gian, trong mối tương quan với các chủ đề khác.

- Nội dung học phần I của tất cả các chương trình GDQPAN cho sinh viên bậc đại học đã ban hành còn nặng về kiến thức mang tính hàn lâm, chưa thực sự phù hợp với mục tiêu GDQPAN toàn dân nói chung và cho thế hệ trẻ nói riêng. Nội dung về thực hành bắn súng ngắn K54, trung đội bộ binh tiên công và phòng ngự trong học phần III của Thông tư số 03/2017 là chưa phù hợp đối với mục tiêu của môn học và điều kiện thực tiễn của các cơ sở GDQPAN hiện nay.

- Việc phân bổ thời gian để thực hiện chương trình môn học chưa thực sự khoa học, cân đối, phù hợp giữa các học phần, và giữa các chủ đề trong mỗi học phần.

- Việc sắp xếp thứ tự các chủ đề để dạy học trong mỗi học phần chưa thực sự khoa học. Nhiều chủ đề có nội dung kiến thức mang tính chất cơ bản, làm cơ sở để nghiên cứu các chủ đề khác thì được sắp xếp học sau (chủ đề 6.7 học sau chủ đề 3,4,5 của học phần I).

- Việc ngày càng tăng về nội dung kiến thức, kỹ năng của chương trình môn học sẽ gây khó khăn trong việc đổi mới hình thức, phương pháp dạy học mang tính tích cực và nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy học.

- Nội dung chương trình thay đổi thường xuyên gây khó khăn trong việc nghiên cứu biên soạn giáo trình, tài liệu, giáo án, bài giảng, ngân hàng đề thi. Gây khó khăn trong việc in ấn, mua sắm giáo trình, học cụ, vật chất, và nâng cao chất lượng dạy học.

2.3.3. Nguyên nhân

- Việc nghiên cứu xây dựng, ban hành các chương trình môn học GDQPAN chưa

Lý luận Giáo dục thể chất và Thể thao trường học

thực sự quán triệt đầy đủ các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, các văn bản quy phạm pháp luật về giáo dục nói chung, GDQPAN nói riêng. Chưa bám sát vào thực tiễn về đội ngũ, cơ sở vật chất, phương tiện, thao trường bãi tập, hình thức dạy học môn học GDQPAN bậc đại học của các cơ sở GDQPAN trên cả nước hiện nay.

- Việc nghiên cứu, xác định mục tiêu, yêu cầu chưa thực sự phù hợp với đối tượng, với Luật GDQPAN và với thực tiễn của nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc đặt ra.

- Chưa có một nghiên cứu bài bản, khoa học trong việc xác định, xây dựng cấu trúc chương trình GDQPAN tổng thể ở các trình độ, các bậc học mang tính liên thông, kế thừa, khoa học và phù hợp với mục tiêu GDQPAN toàn dân để làm cơ sở xây dựng chương trình môn học GDQPAN bậc đại học đạt chuẩn.

- Chế độ, chính sách, cơ chế đãi ngộ đối với giảng viên, đối với công tác nghiên cứu khoa học còn hạn chế, chưa thực sự tạo ra động lực để thúc đẩy việc nâng cao chất lượng môn học và xây dựng chương trình GDQPAN.

2.4. Một số giải pháp cơ bản trong xây dựng nội dung chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học hiện nay

2.4.1. Nghiên cứu, quán triệt đầy đủ các quan điểm, đường lối, nghị quyết của Đảng và văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước về GDQPAN

Các quan điểm, đường lối, nghị quyết của Đảng và văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước về giáo dục nói chung, GDQPAN nói riêng là những cơ sở lý luận và căn cứ pháp lý để xác định chính xác mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ, nội dung chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học.

Để việc xây dựng chương trình môn học GDQPAN thực sự khoa học, đảm bảo chất lượng tốt, đáp ứng yêu cầu thực tiễn công tác GDQPAN bậc đại học và thực tiễn nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc đặt ra trong tình hình mới, cần nghiên cứu, đánh giá đầy đủ quan điểm, đường lối, nghị quyết của Đảng và các văn bản quy

phạm pháp luật của các cấp về chương trình môn học GDQPAN ở các bậc học, các đối tượng khác nhau. Phải xác định rõ chương trình môn học GDQPAN bậc đại học là sự tiếp tục, kế thừa chương trình GDQPAN ở các bậc học trước và là cơ sở cho việc xây dựng và thực hiện chương trình GDQPAN ở các bậc học sau với đối tượng cao hơn.

2.4.2. Xác định mục tiêu chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học chính xác, khoa học, cụ thể, đáp ứng yêu cầu của thực tiễn trong tình hình mới

Mục tiêu của chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học là những nội dung về kiến thức, kỹ năng, thái độ cần đạt được của sinh viên sau khi học xong chương trình GDQPAN bậc đại học nhằm đáp ứng yêu cầu của thực tiễn bảo vệ Tổ quốc đặt ra đối với sinh viên. Mục tiêu chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học vừa là kết quả, vừa là sự kế thừa của mục tiêu GDQPAN ở các bậc học trước đó của người học đã đạt được. Đồng thời, là cơ sở để xác định cấu trúc, nội dung chương trình, các đơn vị kiến thức, kỹ năng, thái độ của người học trong mỗi học phần và tỷ lệ giữa nội dung lý thuyết với thực hành của chương trình.

Khi xác định mục tiêu chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học cần đáp ứng các yêu cầu: phù hợp với thời gian dạy học đặt ra đối với môn học, với yêu cầu của thực tiễn bảo vệ Tổ quốc, với thực tiễn của các cơ sở GDQPAN bậc đại học. Trên cơ sở đó, xác định cấu trúc chương trình môn học, nội dung của từng học phần, từng đơn vị kiến thức và kỹ năng trong mỗi học phần cho phù hợp và khả thi. Nội dung chương trình môn học GDQPAN bậc đại học phải là sự kế tiếp, phát triển, không lặp lại của các chương trình GDQPAN ở các bậc học trước, phù hợp với đối tượng và yêu cầu đặt ra của thực tiễn trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

2.4.3. Xây dựng kế hoạch, tổ chức biên soạn nội dung chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học đảm bảo chất lượng tốt

Để nội dung chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học được xây dựng tốt, cần xây dựng kế hoạch biên soạn khoa học, cụ thể, khả thi, chính xác. Kế hoạch phải xác định rõ mục tiêu, yêu cầu, nội dung, quy trình, biện pháp, lực lượng và thời gian, tiến độ thực hiện. Kế hoạch phải cụ thể hóa từng nội dung, gắn với từng bộ phận thực hiện và cá nhân phụ trách, phải gắn với kế hoạch xây dựng chương trình tổng thể của môn học GDQPAN ở các bậc học và phải được xây dựng chi tiết, cụ thể.

Phải xây dựng kế hoạch biên soạn chương trình môn học GDQPAN tổng thể ở tất cả các bậc học và kế hoạch bộ phận ở mỗi bậc học một cách thống nhất, khoa học. Cần tập hợp và xin ý kiến rộng rãi, đồng ý của đội ngũ các nhà khoa học, các nhà quản lý, các giảng viên, giáo viên của các cơ quan chức năng và cơ sở GDQPAN một cách dân chủ, khoa học. Tiếp thu, lắng nghe và kịp thời điều chỉnh bổ sung những nội dung hợp lý. Những vấn đề chưa thống nhất, cần xin ý kiến chỉ đạo của cấp trên, kết hợp với việc đóng góp của đội ngũ các nhà giáo, các nhà quản lý có tâm huyết, kinh nghiệm từ cơ sở.

Thường xuyên tiến hành đánh giá, rút kinh nghiệm trong quá trình tổ chức biên soạn chương trình môn học GDQPAN đối với các bộ phận, các nội dung của từng chương trình, học phần, với từng đơn vị kiến thức. Tiến hành đánh giá, nghiệm thu chương trình đúng quy trình, bảo đảm khách quan, khoa học, toàn diện, hiệu quả.

2.4.4. Phát huy mọi nguồn lực và bảo đảm tốt chế độ chính sách trong xây dựng chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học

Quá trình xây dựng chương trình môn học GDQPAN gắn với quá trình đổi mới nâng cao chất lượng môn học GDQPAN, đáp ứng thực tiễn đòi hỏi ngày càng cao của nhiệm vụ

bảo vệ Tổ quốc đặt ra. Do đó, để nâng cao chất lượng xây dựng chương trình môn học GDQPAN ở bậc đại học cần huy động tối đa mọi nguồn lực của các cấp, các ngành, các cơ sở GDQPAN về nguồn lực con người, nguồn lực tài chính, thông tin, cơ sở vật chất phương tiện để đảm bảo cho việc xây dựng chương trình Môn học đáp ứng tốt yêu cầu đặt ra. Về nguồn lực con người, cần tập hợp được đồng đội ngũ các nhà khoa học, các nhà quản lý, nhất là các giảng viên tâm huyết, có trình độ, có kinh nghiệm giảng dạy lâu năm về GDQPAN ở các học viện, nhà trường trong Quân đội, Công an, các cơ sở GDQPAN bậc đại học.

Thành lập ban chỉ đạo, ban biên soạn, các bộ phận biên soạn, xây dựng chương trình môn học GDQPAN bậc đại học đảm bảo hiệu quả, chất lượng tốt, có tính ổn định, lâu dài.

Trong quá trình biên soạn, xây dựng chương trình môn học GDQPAN cần đảm bảo tốt về chế độ, chính sách, điều kiện về vật chất, phương tiện cho đội ngũ xây dựng chương trình.

3. KẾT LUẬN

Nội dung chương trình môn học GDQPAN bậc đại học tuy đã được xây dựng, sửa đổi và ban hành nhiều lần nhưng chưa xác định mục tiêu cụ thể cho người học sau khi hoàn thành chương trình, đáp ứng yêu cầu của nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc đặt ra hiện nay. Chương trình chưa cân đối, nặng về lý thuyết nhất là kiến thức mang tính hàn lâm, ít về thực hành. Thời gian dạy học của các học phần, các chủ đề chưa phù hợp, không đủ để truyền thụ và lĩnh hội nội dung kiến thức, hình thành kỹ năng, thái độ như mục tiêu đặt ra.

Để chương trình GDQPAN bậc đại học đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng môn học và đòi hỏi của thực tiễn bảo vệ Tổ quốc đặt ra hiện nay, cần phải nghiên cứu, xem xét, đánh giá một cách khoa học giữa nội dung chương trình với các thành tố của quá trình dạy học môn học GDQPAN của bậc học. Trước tiên cần xác định

Lý luận Giáo dục thể chất và Thể thao trường học

rõ, cụ thể, chính xác mục tiêu đạt được đối với người học theo hướng tiếp cận năng lực. Trên cơ sở đó, phải đánh giá đúng đắn, chính xác về đội ngũ, cơ sở vật chất, phương tiện, hình thức, phương pháp dạy học của các cơ sở GDQPAN bậc đại học để xây dựng nội dung chương trình môn học thực sự khoa học. Cần xác định rõ, cân đối giữa các nội dung chính khóa với ngoại khóa và với việc thực hiện các chế độ sinh hoạt, học tập, công tác của sinh viên theo nếp sống quân sự.

Chương trình môn học cần được xây dựng theo phương châm “ cơ bản, thiết thực, vững chắc”, theo hướng giảm nội dung nhất là nội dung lý thuyết mang tính hàn lâm, tăng cường kiến thức thực tiễn và nội dung thực hành, phát triển các kỹ năng quân sự và kỹ năng an ninh. Chương trình môn học GDQPAN bậc đại học phải được xây dựng đúng về quy trình, cao về chất lượng, phù hợp với thực tiễn, mang tính ổn định lâu dài và khả thi, đáp ứng yêu cầu của nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Trung ương khóa XI (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.
2. Đảng cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB Chính trị quốc gia sự thật, Hà Nội.
3. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
4. Nguyễn Vũ Bích Hiền (2020), *Phát triển và quản lý chương trình giáo dục*, NXB Đại học sư phạm, Hà Nội.
5. Trần Thị Tuyết Oanh (2006), *Giáo dục học tập 1*, NXB Đại học sư phạm, Hà Nội.
6. Phạm Viết Vượng (2004), *Giáo dục học*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.

Ngày nhận bài: 20/05/2025; Ngày đánh giá: 30/7/2025; Ngày duyệt đăng: 04/9/2025.